

A man with dark hair and a beard, wearing a dark blue suit jacket over a light blue button-down shirt, stands in a modern building hallway. He is leaning on a metal railing with his hands clasped. Behind him is a large, lush green living wall. The word "Sometin" is written in a green, cursive font on the wall above the plants. The hallway has large windows and a balcony above.

Socioloog El Hadioui helpt leerlingen klimmen op de schoolladder >>

Iliass El Hadioui, wetenschappelijk docent in Rotterdam

Spelen met groepsdynamiek

“Wat ik docenten wil meegeven is dat ze de mechanismen begrijpen die ten grondslag liggen aan het gedrag van leerlingen”, zegt Iliass El Hadioui. Hij coacht docenten op het Lentiz Life College in Schiedam. Uiteindelijk willen hij en zijn collega-onderzoekers helpen om leren en functioneren op school te verbeteren en gelijke kansen te creëren voor alle leerlingen op school.

TEKST: TON VAN DEN BORN | FOTOGRAFIE: MARION KLERKEN

Iliass El Hadioui, wetenschappelijk docent in Rotterdam, komt sinds 1 november 2014 op woensdagen naar Lentiz Life College en coacht dan een dag lang een docent. Bijvoorbeeld een docent lichamelijke opvoeding of iemand van Wellness & Design of Handel, het maakt niet uit. “Het gaat om inzicht in de groepsdynamiek en de transformatie van gedrag bij leerlingen zodat ze gaan klimmen op de schoolladder, en het betreft een professionaliseringstraject voor docenten.”

Schoolladder en groepsdynamiek, dat zijn wel woorden die uitleg vragen, erkent hij. We zitten op de leren bank in de personeelsruimte van het Life College in Schiedam. “Ik zal proberen het niet te technisch te maken.” El Hadioui praat op zachte toon en buigt naar voren. “Maar een paar dingen zijn wel van belang.”

Drie lessen

El Hadioui is opgeleid in de stadssociologie aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. In 2007 begon hij aan een inmiddels afgerond promotieonderzoek over sociale uitsluiting en in 2011 publiceerde hij een boek over hoe de straatcultuur de school binnendringt. Hij is er nu wetenschappelijk docent bij Pedagogische Wetenschappen aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen.

Zijn boek trok de aandacht, want stoere praat op straat is vaak agressief en vrouwonvriendelijk of het gaat over het snelle geld. Hoe kun je daar op school een

andere wending aan geven? Mensen denken misschien snel aan allochtone jongens. Het gaat El Hadioui en zijn collega's echter niet om de etnische achtergrond of een specifieke straatcultuur, maar om het algemene proces.

“Dit project is een vervolg op de promotie: ik wilde me verdiepen in onderwijs als concrete setting.” Hij is nu bij de Erasmus Universiteit vooral bezig met het doceren van het vraagstuk van opvoeding en onderwijs in een grootstedelijke context, en hij geeft er ook wetenschapsfilosofie. En met collega's heeft hij een model voor transformatief handelen ontwikkeld, handelen waarbij een docent zich bewust wordt van de groepsdynamiek en daarmee ook kan spelen.

‘Het gaat niet om de etnische achtergrond of een specifieke straatcultuur, het gaat om het proces’

Doel is de teaching skills van docenten te versterken, de wetenschappelijke inzichten te vertalen naar de alledaagse onderwijspraktijk. “Ik praat dan vooraf met een docent, volg drie lessen en geef feedback.” Tegelijk doen hij en zijn collega's op de vier scholen waar ze docenten coachen onderzoek. >>

Lentiz Life College is de enige groene school. Weliswaar een school met leerlingen van allerlei etnische achtergronden, maar dat is niet de reden dat er onderzoek wordt gedaan. “We hebben deze school mede geselecteerd vanwege de brede functie die de school wil hebben, breder dan alleen leren”, zegt El Hadioui. “Het Life-concept is gebaseerd op de gedachte dat alleen goed onderwijs niet voldoende is voor deze leerlingen. Het gaat ook om maatschappelijke vorming.”

Ook plattelandsjongeren

“Je hebt in ons model een thuisladder, een straatladder en een schoolladder, allemaal sociale omgevingen waarin je omhoog kunt klimmen. Als je de thuis- of straatcultuur meeneemt naar school, wordt dat vaak moeilijk. De groepsdynamiek neigt naar de ladder van de straat. Als je niet iets additioneels doet, is die niet automatisch gericht op klimmen op de schoolladder. Ik noem dat macho-masculien gedrag. Dat is niet gebonden aan geslacht, want ook meisjes kunnen dat gedrag vertonen. Het gaat om codes. Om onderlinge relaties, positie, groepsdruk, eergevoel.”

“Aanvankelijk dacht men dat mijn basisidee was dat je de schoolcultuur moet vrijwaren van de straatcultuur. Dat idee heb ik nog steeds wel, maar het gaat er me er vooral om hoe je dat doet. Ik ben er in elk geval heel erg voor dat deze leerlingen gelijke kansen hebben. De vraag is dan: hoe kun je ander schoolgedrag realiseren? En de uitdaging is dan de schoolcultuur zodanig te organiseren of te reorganiseren dat je leerlingen die op achterstand zouden staan gelijke kansen geeft in de samenleving.”

“Het is breder dan de stad”, zegt El Hadioui. “Ook bij plattelandsjongeren, uit Brabant of Flevoland, of in kleinere steden zoals Amersfoort of Apeldoorn, heb je een buitenschoolse en een binnenschoolse sfeer. In het Westland bijvoorbeeld geldt een hele andere straatcul-

tuur dan midden in Rotterdam. Maar ook daar zie je een mismatch tussen school en straat. Het heeft niets met de stad te maken of met de etnische groep, maar het is universeel. Socioloog Basil Bernstein spreekt over restricted versus personal codes. Restricted kan de familiecultuur zijn bijvoorbeeld, daar moet je je aanpassen. Maar de schoolcultuur is meer gericht op zelfexpressie en ontplooiing.”

‘We maken docenten bewust van hun invloed op de groepsdynamiek’

“We willen docenten spelgevoel geven, het gevoel dat ze kunnen spelen met groepsdynamiek. Daarvoor onderscheiden we in ons model elementen zoals de emotionele bluetooth. Als je die aanzet, geef je leerlingen het gevoel dat ze er mogen zijn en dat je je als docent inzet voor hun ontwikkeling. In het hoger onderwijs is dat meestal minder hard nodig, de overgrote meerderheid gaat door de studie zonder die emotionele bluetooth, ze zijn voldoende gemotiveerd.”

“Maar hier werkt dat anders: deze leerlingen hebben het vaak wel nodig. Ze redeneren: ben ik wel of niet bereid om voor die docent te werken? Ze gaan niet vanzelf de schoolladder op. De grote meerderheid van deze leerlingen denkt ook niet van docenten: kan deze persoon me helpen om te klimmen, maar voel ik me veilig bij deze docent, mag ik hem of haar? Dat is belangrijk voor het functioneren op school.”

Leergemeenschappen

Behalve op de vier scholen, waar in totaal honderd docenten worden gecoacht, is het model van transformatief handelen omarmd op de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (vanwege aandacht voor

‘Ik kom helemaal niet uit deze hoek, maar ik houd van deze branche’

Rahmi Gemril - Ondernemer kippenvangbedrijf

Lees meer over Rahmi op www.kieskleuringroen.nl wall of fame

‘Verbondenheid met de school, zoals bij Lentiz, is een goed uitgangspunt om te willen klimmen op de schoolladder’

burgerschap) en Binnenlandse Zaken (vanwege de grootstedelijke context).

“En ook docenten reageren positief”, zegt El Hadioui. “Je ziet dat ze het prettig vinden dat ze aan hun ontwikkeling kunnen werken in een vertrouwde omgeving. We zien veel docenten die heel sterk zijn en een groot leerrendement hebben, maar ze zijn zich niet altijd bewust van hun invloed op de groepsdynamiek. Daar maken we ze bewust van. Daarmee groeit hun zelfvertrouwen en handelingsbekwaamheid. Ook als docenten een bepaalde handelingsverlegenheid hebben - bijvoorbeeld rond de vraag: hoe kan ik zorgen dat ze in de klas gaan werken? - kan dat helpen.”

In de eerste fase is er één-op-één-coaching. Vervolgens gaan docenten op hun school professionele leer gemeenschappen vormen waarin ze van elkaar kunnen leren. “Dat werkt vaak nog het beste.”

El Hadioui is enthousiast over de aanpak van het Life College. “Mooi dat ze hier echt goed nadenken over goed onderwijs, en dat ze leerlingen bijvoorbeeld ook fysiek in contact brengen met groen. Ze proberen de

leerlingen breder te betrekken, naast leren ook met sporten en eten hier. Je ziet ook echt dat leerlingen zich verbonden voelen met de school.” Die verbondenheid is in elk geval een goed uitgangspunt om te willen klimmen op de schoolladder. ■

Echt perspectief

Stedelijke jongeren krijgen op straat volgens El Hadioui macho-masculiene codes mee. Ze moeten gezichtsverlies voorkomen, het draait om eer en vrouwen worden gezien als lustobject. Dat botst op de waarden van de school en op feminien-softe codes als zelfexpressie en zelfontplooiing. Dat is de mismatch waar El Hadioui het over heeft. Want op school kunnen leerlingen straatcodes en groepsdruk niet zomaar van zich afschuiven. De problemen die dit op school oplevert, worden vaak gekoppeld aan etnische groepen en integratieproblemen. El Hadioui komt met een andere visie en oplossingsrichting, een richting die docenten helpt in een aanpak en een richting die ook echt perspectief opent voor de jongeren waar het om gaat.

ADVERTENTIE

“Fijn om onze eigen ontwikkeling te zien. Dank voor de professionele ondersteuning.”

Een docent

“Wij nemen sociale veiligheid heel serieus.”

Een schoolleider

Een ruzie wordt uitgevochten met een mes. Een leerling naakt op social media. Opeens staat de pers op het schoolplein. Stichting School & Veiligheid biedt u gratis deskundige ondersteuning bij alle vragen over sociale veiligheid op school.

Onze speciale helpdesk is tijdens schooldagen bereikbaar van: 09.00 – 16.00 uur via tel: 030-285 66 16. Of via helpdesk@schoolveiligheid.nl

